

Eva Falk Nilsson

Munckar nämns i en nytgiven bok

Nyligen fick jag som medlem i Lunds universitetshistoriska sällskap årsboken för 2016: Ulf Litzén FYSIK I LUND under 300 år. Historiska media 2015, ISBN: 978-91-7545-320-0. I den finns den en del text om släkten, som återges här nedan.

Adam Wilhelm Ekelund utnämndes 1839 till Lunds universitets förste professor i fysik. Så snart han utnämnts satte han igång med att modernisera instrumentsamlingen, som omfattade akustik, elektrostatik och optik mm. De nya apparaterna gav snart upphov till problem. Custos, adjunkten Peter Samuel Munck af Rosenschöld, anmälde att han inte kunde sköta sitt arbete när den gamla och den nya samlingen var blandade i institutionens enda rum. (*På tredje våningen i Kungshuset i Lundagård, min anm.*). Ekelund svarade att det skulle custos inte bekymra sig om eftersom han, Ekelund, hade skaffat samlingen och själv skulle ta hand om den.

När professuren skulle ordinariesättas 1839 hade Ekelund bara en medsökande, fysikadjunkten och custos Peter Samuel Munck af Rosenschöld. Ekelund skriver: ”Hill (*prof i Matematik, min anm.*) hyser den förmodan att Excellensen Rosenblad skall draga fram sin släkting Adjunkten RosenschöldRosenschöld, som fullkomligt liknar sin Fader och sina herrar farbröder ja till och med, om möjligt är, öfverträffar dem i vanvett, blir enligt den vanliga taktiken säkerligen för tillfället gjord till en högst glänsande meteor på det Skandinaviska himlahalvvet....”

Författaren till boken fortsätter ”Excellensen Rosenblad var justitieministern Mathias Rosenblad, som var bror till adjunkten Rosenschölds farmor; en av de ”vanvettiga” farbröderna var den lundensiske medicinprofessorn Eberhard Zakarias Rosenschöld. Det hela slutade som vi vet med att Ekelund blev utnämnd till professor. Enligt Leide som gått igenom ärendet i detalj, var det nog Rosenschöld som var bäst meriterad och som enligt nutida synsätt borde fått professuren. Rosenschöld hade bland annat gjort en intressant upptäckt, som föll i glömska trots att han 1835 publicerade den i *Annalen der Physik und Chemie*. Fenomenet återupptäcktes 1890 av fransmannen Branly och kom sedan att ligga till grund för kohären, en anordning, som användes vid trådlös telegrafi och som där var föregångaren till kristalldetektorer och elektronrör.”

(*Min anm. Arvid Leide 1892 – 1972, var lektor i fysik i Lund och är även författare till skriften Munckska Tomten – professorsgården som blev lasarett, 1965*)

Om denne Samuel finns mer att läsa i Thomas’ gediget intressanta bok De gamle Munckar och Rosenschöldar – en släktrönika, 1987